

Justyna Eis

Jolanta Ociepa (1953-2015)

Z głębokim smutkiem i w poczuciu wielkiej straty przyjęliśmy wiadomość o śmierci naszej lubianej i zasłużonej bibliotekarki, serdecznej koleżanki, wspaniałej przyjaciółki, dobrego człowieka.

Urodziła się 17 grudnia 1953 roku w Sicienku koło Bydgoszczy. Szkołę podstawową ukończyła w Zielonczynie, następnie naukę kontynuowała w VI Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy. W 1971 roku podjęła studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie uzyskała stopień magistra bibliotekarstwa i informacji naukowej. Specjalizowała się w starych drukach. W 1987 roku ukończyła Studium Podyplomowe Neolatynistyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Po ukończeniu studiów zamieszkała w Bydgoszczy, gdzie spędziła całe swoje dorosłe życie. Pracę zawodową rozpoczęła 17 września 1976 roku w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy. Z bydgoską księżnicą związała życie zawodowe, przepracowała w niej 35 lat. Początkowo jako młodszy bibliotekarz

opracowywała czasopisma w Dziale Opracowania Czasopism i Wydawnictw Ciągłych. Następnie przeszła do Działu Instrukcyjno-Metodycznego, w którym pracowała w latach 1979-1986. W tym czasie przeszła wszystkie szczeble awansu zawodowego od bibliotekarza do starszego kustosa. Jako instruktor sprawowała nadzór nad placówkami sieci terenowej, m.in. w Dąbrowie Chełmińskiej, Osielsku, Solcu Kujawskim i w Żninie. Przygotowywała materiały metodyczne, udzielała fachowej pomocy w zakresie zakupu i opracowywania zbiorów, prowadzenia dokumentacji oraz rozwiązywania różnorodnych

problemów organizacyjnych. Inicjowała rozmaite działania mające na celu spopularyzowanie czytelnictwa i zwiększenie zainteresowania społeczeństwa książką i biblioteką. Udzielała pomocy organizacyjnej i merytorycznej przy spotkaniach autorskich, prelekcjach, wystawach, konkursach i imprezach okolicznościowych. W bibliotekach gminnych województwa bydgoskiego zapamiętano ją jako osobę o dużej wiedzy i znajomości fachu, prostolinijną, empatyczną, zawsze gotową do pomocy i wsparcia radą.

W 1986 roku jako starszy kustosz objęła stanowisko kierownika Działu Zbiorów Specjalnych, gdzie pracowała przez 25 lat, aż do przejścia na emeryturę. Był to trudny okres dla pracy działu w związku z planowanym w 1987 roku kapitalnym remontem zabytkowego kompleksu budynków Biblioteki Głównej, w jej pomieszczeniach znajdowały się zbiory specjalne. Nastąpiło rozmieszczenie zbiorów bibliotecznych w różne punkty miasta, w tym również najcenniejszego zasobu, jakim są zbiory specjalne. Ten exodus trwał kilka lat. Początkowo stare druki, rękopisy i muzykalia znalazły schronienie w budynku przy ul. Obrońców Bydgoszczy 1, jednak ze względu na złe warunki lokalowe przeniesiono je na ul. Noakowskiego 4. Wreszcie na przełomie roku 1993/94 zbiory specjalne powróciły do wyremontowanych pomieszczeń na ul. Długą 41. To ona wraz z grupą swoich pracowników sprawnie zorganizowała te kilkakrotne przeniesienia liczącego wiele tysięcy jednostek inwentarzowych zbioru. Z wielkim zaangażowaniem przystąpiła do uruchomienia Działu Zbiorów Specjalnych w wyremontowanej siedzibie, podjęła wiele starań w urządzaniu czytelnicy, a w wyniku jej działań wnętrze nabrało ciepłego stylowego klimatu, gdzie czytelnicy mogą korzystać z rzadkich i unikatowych zbiorów.

Oprócz Czytelni Zbiorów Specjalnych sprawowała nadzór nad Wypożyczalnią Zbiorów Dźwiękowych przy ul. Długiej 41 i Pracownią Teatrolologiczną mieszczącą się przy ul. Libelta 5. Mimo że dział jest trudny pod względem organizacyjnym z uwagi na różnorodność grup zbiorów, takich jak: stare druki, rękopisy, kartografia, muzykalia, dokumenty życia społecznego, medale, materiały ikonograficzne, praca pod jej kierownictwem przebiegła sprawnie, w milej koleżeńskej atmosferze, ze świadomością, że zawsze można było liczyć na jej pomoc, wsparcie i życzliwość. Z jej wiedzy i doświadczenia zawodowego korzystali również liczni czytelnicy, wspierała także pod względem merytorycznym studentów piszących prace dyplomowe na podstawie zasobu zbiorów specjalnych.

Mając pieczę nad całością zbiorów, głównie jako znawca starych druków, zajmowała się ich gromadzeniem i opracowywaniem. Szczególnie interesowała się zabytkowym księgozbiorem bernardynów bydgoskich, zwanym *Bibliotheca Bernardina*, którego początki sięgają XV wieku. To największa i niewątpliwie

najcenniejsza kolekcja bydgoskiej księżnicy. Księgozbiór zakonu bernardynów mieści się w oddzielnych stylowych pomieszczeniach stworzonych w latach 30. XX wieku, stanowi nieodłączną część dziejów Bydgoszczy. Sporządziła katalog proveniencji biblioteki bernardyńskiej, bazując na zapiskach proveniencyjnych, które pozwoliły na odtworzenie historii księgozbioru. Nie zachowały się żadne ślady istnienia katalogu, lecz przetrwały sygnatury pochodzące z XVI wieku, w oparciu o nie prześledziła proces gromadzenia księgozbioru bydgoskiej *Bernardyny*. Wygłosiła na ten temat referat na sesji naukowej poświęconej bernardynom polskim i ich bydgoskiej bibliotece, zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy i Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Bydgoszczy w roku 1995.

Opracowała również *Katalog Inkunabulów* wydany przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Bydgoszczy w 1999 roku. Nie szczędziła wysiłków, aby przybliżyć bydgoszczanom tę kolekcję, niezwykle cenną dla kultury materialnej naszego miasta. Zorganizowała szereg wystaw zarówno na terenie biblioteki, jak i poza nią. Najbardziej znacząca była ekspozycja w Biurze Wystaw Artystycznych zatytułowana *Biblioteka Bernardyna*, prezentująca najcenniejsze książki biblioteki zakonu bernardynów z XV-XVIII w. Do wystawy przygotowała obszerny katalog. Ekspozycja cieszyła się dużym zainteresowaniem i była odwiedzana szczególnie przez młodzież.

Popularyzowała najciekawsze grupy zbiorów specjalnych na lekcjach bibliotecznych dla młodzieży i studentów. Wraz ze swoimi pracownikami zorganizowała wiele ciekawych wystaw, m.in. *Bydgoszcz w starej widokówce*, *Historia kościołów bydgoskich*, *Bydgoskie druki reklamowe okresu międzywojennego*, *Kobieta w ekslibrisie*. Pisała artykuły, broszury informacyjne, udzielała wywiadów dla prasy i telewizji, promując cymelia bydgoskiej księżnicy.

Systematycznie przeglądała katalogi aukcyjne, dokonując wyboru materiałów, uczestniczyła w aukcjach antykwarycznych, współpracowała z antykwariatami i kolekcjonerami.

Dużą wagę przywiązywała do konserwacji zbiorów o wartości historycznej. W 1988 r. po raz pierwszy w okresie powojennym oddano do konserwacji dwa stare druki, a koszty zostały pokryte z funduszy Konserwatora Wojewódzkiego w Bydgoszczy. W związku z potrzebą konserwacji kolejnych starodruków w 1988 roku przy jej współudziale podjęto działania uruchomienia własnej pracowni. Wytypowała grupę zbiorów, które powinny być poddane renowacji. Sporządzała wnioski o dotacje na konserwację zbiorów do Fundacji Nauki Polskiej oraz na doposażenie pracowni konserwacji. Dokonywała wraz z konserwatorką przeglądu starych druków, książki zagrożone mikrobiologicznie poddane zostały

dezynfekcji, w 1995 roku taki zabieg przeszedł cały zasób biblioteki bernardyńskiej. Konserwacji poddano wiele cennych zbiorów, jak np. dokumenty i listy królów polskich, inkunabuly i stare druki, regionalne mapy.

Ciągle pogłębiała swoją wiedzę, uczestnicząc w kursach, seminariach i konferencjach dotyczących ochrony i konserwacji zbiorów. Współpracowała z Pracownią Konserwacji Papieru i Skóry UMK w Toruniu, organizując pokazy dla studentów.

Otwarta na zmiany i postęp była zwolenniczką wprowadzania nowych technologii i unowocześnienia pracy biblioteki, jako pierwsza zabiegała o wprowadzenie systemu informatycznego, także dla zbiorów specjalnych.

Przeszła na wcześniejszą emeryturę 22 lipca 2011 roku, pożegnana ze smutkiem przez najbliższe grono współpracowników. Była ceniona za dużą wiedzę, skromność oraz kulturę osobistą.

Miała wiele pasji, którym zamierzała się w pełni poświęcić po zakończeniu pracy zawodowej. Znała język francuski, rosyjski, pogłębiała naukę angielskiego. Była ciekawa świata, tęskniła za poznawaniem nowych miejsc i ludzi. Podróżowała po wielu krajach Europy. Zwiedziła Grecję, Hiszpanię, Holandię i Francję, dotarła nawet, jak mawiała, na kraniec świata, podróżując po Tasmanii. Nie zdążyła zrealizować swojego ostatniego planu zwiedzenia Rzymu, jak i wielu innych miejsc.

Była obdarzona ogromną wrażliwością i delikatnością, bardzo ceniła sobie przyjaźnię z liceum i studiów, i te z czasów późniejszych, zawsze gotowa do spotkań i pomocy.

W ramach wolontariatu w Domu Sue Ryder w Zespole Opieki Domowej dla Dorosłych zajmowała się osobami chorymi i niepełnosprawnymi (spacery, rozmowa, drobne zakupy).

Miała wielkie serce nie tylko dla ludzi. Kochała i szanowała wszystkie żywe stworzenia, a szczególną sympatią darzyła koty. Dzięki niej wiele kotów i kociąt uniknęło losu bezdomnych zwierząt, znajdowała dla nich domy.

Ciężka choroba spadła na nią niespodziewanie. Walczyła z nią dzielnie, do końca nie tracąc nadziei i snując plany na przyszłość. Przegrała tę walkę. Odeszła 20 marca 2015 roku, cicho i spokojnie – za wcześnie.

Pochowana została na cmentarzu w Dąbrówce Nowej koło Bydgoszczy.

Jolanta Ociepa (1953-2015)

keywords: Jolanta Ociepa, Regional and Municipal Public Library, Bydgoszcz

Summary

Jolanta Ociepa was a distinguished librarian of the Witold Belza Regional and Municipal Public Library in Bydgoszcz. She graduated with a degree in librarianship and scientific information from the Wrocław University, and in 1987 she completed postgraduate Neo-Latin studies at the Faculty of Philosophy of the Łódź University. After graduation, she lived in Bydgoszcz. She started her professional career on September 17, 1976 in the Regional Public Library in Bydgoszcz, where she was employed throughout her working life. She also fulfilled various library functions. In 1986, as a senior custodian, she became manager of the Department of Special Collections, where she worked for 25 years, until her retirement. She was particularly interested in the historical collection of Bydgoszcz Bernardines (*Bibliotheca Bernardina*). She was respected for her professional knowledge and experience, valued by many readers.

Jolanta Ociepa (1953-2015)

Schlüsselwörter: Jolanta Ociepa, Öffentliche Woiwodschafts- und Stadtbibliothek, Bydgoszcz

Zusammenfassung

Jolanta Ociepa, verdiente Bibliothekarin der Öffentlichen Witold-Belza-Woiwodschafts-und-Stadtbibliothek in Bydgoszcz. Sie hat ihr Studium im Bereich der Bibliothekswissenschaft und Wissenschaftsinformation an der Universität in Wrocław absolviert. Im Jahre 1987 hat sie das Weiterbildungsstudium im Bereich der Neulatinistik an der Universität in Łódź abgeschlossen. Nach dem Studienabschluss hat sie sich in Bydgoszcz niederlassen. Ihre Berufslaufbahn hat sie am 17. September 1976 in der Öffentlichen Woiwodschafts- und Stadtbibliothek in Bydgoszcz begonnen. Mit der Bydgoszczer Bücherei war ihr ganzes Berufsleben verbunden. Sie hat verschiedene Funktionen als Bibliothekarin ausgeübt. Im Jahre 1986 hat sie als Oberkustos die Stelle der Leiterin der Abteilung für Sondersammlungen übernommen, wo sie 25 Jahre lang, bis zu ihrer Pensionierung gearbeitet hat. Insbesondere hat sie sich für die historische Büchersammlung der Bydgoszczer Bernhardiner (*Bibliotheca Bernardina*) interessiert. Sie war für ihr Fachwissen und ihre Berufserfahrung hochgeschätzt, wovon zahlreiche Leser Gebrauch machten.